

ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ

ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਅਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਲੀਸੀਆ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਚੁਣੌਤੀਆਂ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਹਾਰ ਪੱਖੋਂ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਗੂ ਇਹ ਪੁਛਣ ਲੱਗਣ, ‘‘ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਕੀ ਮਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?’’ ਇਹ ਪਾਠ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਚੁਣੌਤੀ ਜਿਸ ਜਿਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ।

ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ

ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਡਲੀ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਬੇਦੀਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਵੀ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 10: 12; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6: 4-6) ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ (ਗਲਾਤੀਆਂ 5: 4; ਯਾਕੂਬ 5: 19, 20)। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਨਬਦਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਲੋਕ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਜਗ੍ਹਾ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਲੋਕ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਇਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੁਖਦ ਗੱਲ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਆਖਦੀ ਹੈ ਮਸੀਹੀ ਬਣਕੇ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਮੰਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ (2 ਪਤਰਸ 2: 20-22)। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਮਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ! ਤੁਹਾਡੇ ਰੂਹਾਨੀ ਭਰਾ ਦੇ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਤੇ ਵੀ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਮੰਡਲੀਆਂ ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੱਲ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:19-25 ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ (2:1), ‘‘ਬੇਪਰਤੀਤਾ ਬੁਰਾ ਦਿਲ’’ (3:12) ਹੋਣ ਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਡਿੱਗਣ (4:11), ਅਤੇ ਬੇਦੀਨੀ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਤੌਬਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ (6:4-6)। (ਵੇਖੋ 6:7, 8; 10:26-31, 35, 39; 12:15-17)।

ਬੇਦੀਨੀ ਵਿਚ ਓਪਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ (13:7-10); ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਹੂਦੀ ਮਸੀਹੀ ਸਨ ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਸਾ ਦੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ (ਸਿੱਖਿਆ) ਤੋਂ ਹੀ ਫਿਰ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਵਿਹਾਰਕ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਫਿਰਨ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਸਨ। ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ‘‘ਆਲਸੀ’’ ਨਾ ਹੋਵੋ (6:12)। ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਹੀਨ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ‘‘ਢਿੱਲੀਆਂ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਭਿੜਦਿਆਂ ਗੋਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਿਆਂ ਕਰੋ’’ (12:12)। ਉਹ ਉਨੇ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ (5:11-14) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ (10:25)।²

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਾਤ ਕੁਝ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ 10:19-25 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਅੱਜ ਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਹੈ?

ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ, ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘‘ਉੱਤਮ’’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਗੱਲ ਮੂਸਾ ਦੀ ਬਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਉੱਤਮ ਬੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (1:1, 2)। ਉਹ ਸਵਰਗ ਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ (1:4-14), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਬਿਵਸਥਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (2:2)। ਉਹ ਮੂਸਾ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ (3:3) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਯਾਜਕਾਈ ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਯਾਜਕਾਈ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ (7:7, 15, 16, 23-28)। ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਉੱਤਮ ਆਸ ਹੈ (7:19), ਇਕ ਉੱਤਮ ਨੇਮ (7:22; 8:6, 7) ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਮ ਵਾਅਦਿਆਂ (8:6) ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਬਲੀਦਾਨ (9:9, 10, 12-14, 23; 10:1-4, 10-18) ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਤਮ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (9:11, 23, 24; 12:18-24)।

ਸਾਫ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਲਈ ਅਧਾਰ ਵੀ ਸੀ ਜੋ 10:19-25 ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਉਪਰੰਤ ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਦਿਲੇਰੀ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਓਸ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਜੀਉਂਦੇ ਰਾਹ ਥੀਂ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਨੇ ਪੜਦੇ ਮਾਨੋ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਥਾਣੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਇਕ ਮਹਾ ਜਾਜਕ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ...

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: (1) ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਯਿਸੂ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ (2) ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਘਰਾਣੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਮਹਾਨ ਯਾਜਕ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ!

ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਣ ਹਨ! ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਿਰਫ਼ ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਚੇਲੇ ਲਈ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਧਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਥਰੀਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬੀਜੇ ਬੀਜ ਵਾਂਗ, ‘‘ਵਚਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੁਖ ਯਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਝੱਟ ਠੋਕਰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ’’ (ਮੱਤੀ 13:21ਅ)।

ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ: ਕੁਆਟਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਕੁਆਟਰ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇਗਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੇ ‘‘ਅਜੀਬ ਫ਼ਜ਼ਲ’’ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਨੋਖੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ (ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ

ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ), ਲੇਖਕ ਨੇ ‘‘ਆਓ ...’’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਹੈ, ‘‘ਆਓ, ਅਸੀਂ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਅਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੋਂ ਛਿੜਕਾਉ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਦੇਹੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਲ੍ਹਾਈ ਗਈ ਨੇੜੇ ਜਾਈਏ’’ (10:22)। ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘‘ਸਾਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ’’ ਅਤੇ ‘‘ਸਾਡਾ ਇਕ ਮਹਾ ਜਾਜਕ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ’’ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਬੇਵਕੂਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਰੇਲ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਦੇ ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ।

ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚੇ? ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22 ਵਿਚ ਚਾਰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ‘‘ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਅਸ਼ੁੱਧ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੋਂ ਛਿੜਕਾਉ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧ’’ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ‘‘ਦੇਹੀ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਲ੍ਹਾ’’ ਕੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁਣ ਤਕ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ‘‘ਲੇਲੇ ਦੇ ਲਹੂ ਨਾਲ’’ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ‘‘ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਛਿੜਕਾਉ’’ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ‘‘ਸਰੀਰ ਨੁਲ੍ਹਾਏ ਗਏ’’ ਸਨ; ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਵੇਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ਸੁਧ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। ਭਾਵ ਉਹ ਮਸੀਹੀ, ਭਾਵ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਭਾਵ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਪਾਏ ਹੋਏ ਭਾਵ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸਨ।

ਆਇਤ 22 ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਚੌਥਾ ਵੇਰਵਾ ਭਾਵ ‘‘ਸੱਚੇ ਮਨ’’ ਅਤੇ ‘‘ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ’’ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਉੱਥੇ ਹੈ ‘‘ਸੱਚੇ ਮਨ’’ ਅਤੇ ‘‘ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ’’ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਤਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ!

ਇਹ ਆਇਤ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਆ ‘‘ਪਹੁੰਚ’’ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਥਾਈ ਕਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ‘‘ਚਲੋ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹੋ ...’’ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਲੇਖਕ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਆਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਆਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਇਤ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਮਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਬਪਤਿਸਮਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਦੂਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ

ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵੱਲ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ

ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22-25 ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ‘‘ਅਸੀਂ ਆਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾਈ ਨਾਲ ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ’’ (ਆਇਤ 23)। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਤਾਅ ਅਤੇ ਕਸਟ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ (10:36; 12:7), ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ (12:1) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ (10:39; 11)। 10:23 ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਧਰਮ, ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ‘‘ਫੜਕੇ’’ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ‘‘ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ’’ ਭਾਵ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ।

ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ‘‘ਫੜਕੇ ਰੱਖਣ’’ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ! ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਦਲੇਰੀ ਹੈ!

ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਤਾਵਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ‘‘ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ’’ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚਰਚਾ ਲਈ ਕਲਾਸਾਂ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ‘‘ਅਸਲ ਦੁਨੀਆਂ’’ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22-25 ਦਾ ਤੀਜਾ ਹੁਕਮ 23 ਅਤੇ 24 ਅਤੇ 25 ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: ‘‘ਅਸੀਂ ਆਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾਈ ਨਾਲ ਫੜੀ ਰੱਖੀਏ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰ ਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਲਈ ਉਭਾਰਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀਏ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚੀਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡੀਏ ਜਿਵੇਂ ਕਈਆਂ ਦਾ ਦਸਤੂਰ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਇਹ ਓਨਾ ਹੀ ਵਧੀਕ ਹੋਵੇ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਭਈ ਉਹ ਦਿਨ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।’’

ਇਹ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਰੂਹਾਨੀ ਵਿਕਾਸ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਟਲ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 6:5 ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਗ 21.) ਤਾਂ ਵੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲੈਂਦੇ

ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਆਪਸੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਛੇ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ: (1) ਇਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ‘‘ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।’’ ਇਸ ਵਿਚ ਸਲਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (2) ਇਹ ‘‘ਉਤਸ਼ਾਹ’’ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ‘‘ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ’’ ਲਈ ਆਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਹੁੱਝ ਮਾਰਨਾ, ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ, ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (3) ਇਸ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਰਥਾਤ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ‘‘ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਰਥਾਤ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ’’ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (4) ਹੋਰ ਸਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਇਤ ਵਿਚ ‘‘ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਛੱਡਣ’’ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ‘‘ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ’’ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ‘‘ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ’’ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੱਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (5) ਇਹ ਉਸ ਆਖਰੀ ਘਟਨਾ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਿਨ, ਦੂਜੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ‘‘ਉਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ’’ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।³ (6) ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਭਾਵ ਪਾਪ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਹਨ (10:26-31)।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਆਪਸੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਉਜ਼ਾੜ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਗਏ ਸਨ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਵੇਖਣਾ ਭਈ ਜੀਉਂਦੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੇਪਰਤੀਤਾ ਬੁਰਾ ਦਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਆਖੀਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਨਿੱਤ ਇਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਿਆ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪਾਪ ਦੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਕਠੋਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ’’ (3:12, 13)। ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਇਤਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਸੈਂਬਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਤਦ ਤਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਸਭ ਲੋਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਤੂਫਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੀ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਬੂਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਈਬਲ ਕੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੇ ਰਾਖੇ ਹਾਂ (ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 6:2)। ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ

ਖਾਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ: ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਇੱਜੜ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:17)। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ‘‘ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਝੂਠ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨਾਲ ਸੱਚ ਬੋਲੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਅੰਗੇ ਹਾਂ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:25ਅ)।

ਦੂਜਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹੀ ਲੋਕ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੂੜ੍ਹੇ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਾਂਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

1973 ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਿਡਨੀ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹ ਹੋਰ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣੇ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ: (1) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਸਨ, (2) ਜੋ ਮਸੀਹੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ (3) ਜੋ ਪੰਝੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ। *ਇਹ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਸਭ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਪਤਿਸਮਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਸੀ।* ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸਤ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਝੀਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਯੂਥ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ।

ਫਲੇਵਿਲ ਯੀਕਲੇ, ਜੂਨੀਅਰ ਨੇ *ਫ੍ਰਾਈ ਚਰਚਜ਼ ਗ੍ਰੋ* ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਸੀਹੀ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਬਦਲ ਦੇਣ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਵੱਧ ਸੀ।⁴ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘‘ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੁਝਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਲੈਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ।’’⁵ ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ (ਜਾਂ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ), ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।⁶ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਨਵੇਂ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਭਾਵ ਮਸੀਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਤਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਸ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੰਦਗੀ ਸਭਾਵਾਂ

ਦੇ ਬਾਅਦ ‘‘ਹੈਲੋ’’ ਕਹਿਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਡੂੰਘੇ ਭਾਵ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫ਼ੌਰਨ ਬਣ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੋਜ ਨਾਲ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਬੰਧ *ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ* ਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਸੀਹੀਆਂ ਦੇ ਬੇਦੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ‘‘ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਜੇ ਦੇਹ ਵਿਚ ਘੁਲ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।’’⁷ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਸਿਰਫ਼ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਨੂੰ *ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ* ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 3:13)।

ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? (1) ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਹਨ। (2) ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਆਲੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਕੱਲੇਪਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀਪਨ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਆਉ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੀਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੀਏ। (3) ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਇਕ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਰੱਸੀ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੀ ਥਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਇਕ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ (ਸਿਖਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ) ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਇਕ ਸਬੰਧ ਭਾਵ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ/ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਅਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। (4) ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮਸੀਹੀ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। (5) ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਸੱਦ ਕੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਠੇ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਨਾਲ, ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (6) ਅਸੀਂ ਉਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਭਾਵ ਬਾਈਬਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ, ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਾਗ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਛੇਤੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਕੰਟਰੋਲ ਐਨਾ ਜਟਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਬੰਧ ਨੂੰ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਾਈਬਲ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਈਏ, ‘‘ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਿਹੜੇ ਆਤਮਕ ਹੋ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਰਮਾਈ ਦੇ ਸੁਭਾਉ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰੋ ਅਤੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਮਤੇ ਤੂੰ ਵੀ ਪਰਤਾਵੇ ਵਿਚ ਪਵੇਂ’’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 6:1; ਯਾਕੂਬ 5:19, 20 ਵੀ ਵੇਖੋ)।

ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਟਕਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ (ਜੋ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਹੈ) ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਹੈ! ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਭਰਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਤ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਵਾਨ ਲੜਕੇ ਜੌਨੀ ਦੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਲੱਭਣ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਖੇ, ‘‘ਦੱਸੋ ਕੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜੌਨੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਸੀ? ਨਹੀਂ? ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।’’ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਭੇਡ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਢੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਜਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਤਰਕੀਬਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਸਖ਼ਤ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਜੋ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਮਸੀਹੀ ਬਣਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਭੂ ਲਈ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੇ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਕੀ ਕੰਮ ਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖ਼ਤ ਲਿਖੋ।’’ ਨਵੇਂ ਮਸੀਹੀ ਨੇ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਘਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਮਿਲੀ ਜੋ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ਜੋਨਸ,

ਮੈਨੂੰ ਭਾਈ ਜੌਰਜ਼ ਦਾ ਖ਼ਤ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਖੋਸ਼ੱਕ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹਰ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲੇ, ਮੈਂ ਚੌਂਕ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਉਸ ਐਤਵਾਰ ਦੇ ਚੰਦੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਸ਼ਨ ਫੰਡ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯਾਦ ਦੁਆਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰੀਆ।

ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ,
ਡਾ. ਜੌਨ ਸਮਿੱਥ

ਨੋਟ: ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਜੌਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ‘‘dirty’’ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ‘‘t’’ ਹੈ ਅਤੇ ‘‘skunk’’ ਵਿਚ ਕੋਈ ‘‘c’’ ਨਹੀਂ ਹੈ।^੧

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਭਟਕ ਗਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਭਾਲਦੇ ਹਾਂ,

ਅਹਿਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲੀਏ।

ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10:22-25 ਦੀ ਇਸ ਤੀਜੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ‘‘ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ’’ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ (1) ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣੇ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ; (2) ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ; ਅਤੇ (3) ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੂਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇ।

ਸਾਰ

ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10: 19-25 ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਕਸੱਦ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ, ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

- ਇਹ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਵਚਨ ਸਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਨਿੱਜੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ।
- ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।
- ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ।

ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ‘‘ਬਰਾਬਰ’’ ਜਾਂ ‘‘ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਜਾਣਗੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਯਿਸੂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯਹੂਦਾ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨੇਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ! ਯਿਸੂ ਨੇ ਲੂਕਾ 15: 4-6 ਵਿਚ ਇਕ ਆਜ਼ੜੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੌ ਭੇਡਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਭੇਡ ਗੁਆਚ ਗਈ ਸੀ। ਕੀ ਉਹ ਨੜ੍ਹਨਵੇਂ ਭੇਡਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਸੀ? ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ‘‘ਮੈਨੂੰ 99 ਫੀਸਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ! ਮੈਂ ਅੱਜ ਰਾਤ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਸੌਂ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਭੇਡ ਗੁਆਚੀ ਹੈ?’’ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਜ਼ੜੀ ਉਸ ਇਕ ਭੇਡ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਉਦੋਂ ਤਕ ਲੱਭਦਾ ਰਿਹਾ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਮਿਲ ਨਾ ਗਈ! ਯਿਸੂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਇਕ ਭੇਡ ਭਾਵ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਸੀ! ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ

ਉਹ ਸਾਡਾ ਭਰਾ ਜਾਂ ਸਾਡੀ ਭੈਣ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਇਹ ਪਾਠ ਕੋਏ ਰੋਪਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ '‘ਕੀਪਿੰਗ ਦ ਸੇਵਡ,’' ਟਰੁੱਥ ਫਾਰ ਟ੍ਰੂਥ (ਜੂਨ 1990): 44-49 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ²ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13: 1-6 ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਇਤਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਜਾਂ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ³ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਬਰਾਨੀਆਂ 10: 25 ਵਿਚ '‘ਦਿਨ’' ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਵਚਨ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ। ⁴ਫਲੇਵਿਲ ਆਰ. ਯੀਕਲੇ, ਜੂਨੀ, ਫ੍ਰਾਈ ਚਰਚਜ਼ ਗ੍ਰੋ, ਜਿਲਦ ਦੂਜੀ (ਅਰਵਾਦਾ, ਕੋਲੋਰਾਡੋ: ਕ੍ਰਿਸਚਿਅਨ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ, 1979), 72. ⁵ਉਹੀ, 54. ਵਿਨ ਆਰਨ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਆਰਨ, '‘ਕਲੋਜਿੰਗ ਦ ਇਵੈਂਜਲਿਸਟਿਕ ਬੈਕ ਡੋਰ,’' *ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ* (ਸਪ੍ਰਿੰਗ 1984): 29 ਵੀ ਵੇਖੋ। ⁶ਆਰਨ ਐਂਡ ਆਰਨ 29 ਵੱਲੋਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ⁷ਉਹੀ, 30. ⁸ਮੇਰੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਸੰਦੀਦਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿੱਥੇ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ।